

Тунь С.І.

студент;

Гаватюк Л.С.

кандидат економічних наук, доцент,

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах сьогодення вміння ефективно управляти економічною ефективністю підприємства є високо конкурентною перевагою, адже економічна ефективність для підприємства відіграє важливу роль в процесі досягнення успіху.

Оцінювання ефективності в основному зводиться до оцінювання діяльності підприємства. В зарубіжних країнах світу для оцінки ефективності діяльності підприємств можуть використовувати методику «Концепція трьох «Е» (economy, efficiency and effectiveness) – модель економічності, ефективності та результативності діяльності. Запровадження цієї методики стане рушійною силою ефективного функціонування на ринку вітчизняних підприємств.

1. Економічність – економія ресурсів, чим менше витрачено ресурсів, тим ефективніший процес. Або використання належної кількості ресурсів відповідної якості у належний час, у необхідному місці, за розумну ціну – тобто правильне витрачання.

2. Результативність – рівень відповідності досягнутих планів із запланованими, чим більший результат, тим ефективніший результат.

3. Ефективність – це сукупність двох інших концепцій, або співвідношення між продуктом у вигляді наданих товарів (послуг) та ресурсами, використаними на їх створення [2, с. 697].

Тому, можна з вище наведеного зробити висновок, що «результативність» є перетвореною формою «ефективності». Всі три механізми є між собою пов’язаними, та працюють в сукупності.

В економічній літературі часто вживається поняття «організаційно-економічний механізм», що застосовується, як правило, для окреслення організаційних елементів економічного механізму [2, с. 13].

На нашу думку, найбільш комплексно поняттю «організаційно-економічний механізм» відповідає визначення: *сукупність елементів організаційного та економічного характеру (об’єктів, суб’єктів, цілей, завдань, способів взаємодії, методів, важелів, інструментів, управлінських дій тощо), взаємопов’язаних та взаємодіючих між собою внутрішніми та зовнішніми зв’язками на всіх рівнях економіки, її міжгалузевих комплексів, галузей, первинних ланок тощо, ефективність реалізації якого залежить від здатності створювати відсутні у конкретний момент зв’язки, елементи, стимули тощо.*

На економічну ефективність підприємства може впливати ряд факторів як внутрішніх, так і зовнішніх, детальніше їх можна побачити на рис. 1.

Як бачимо, внутрішні фактори – це фактори, які залежать від діяльності самого підприємства, тобто саме підприємство їх породжує. Зовнішні ж в свою чергу поділяються на прямого та непрямого впливу і залежать від оточуючого середовища компанії: вплив держави, діяльність конкурентів, міжнародні події тощо.

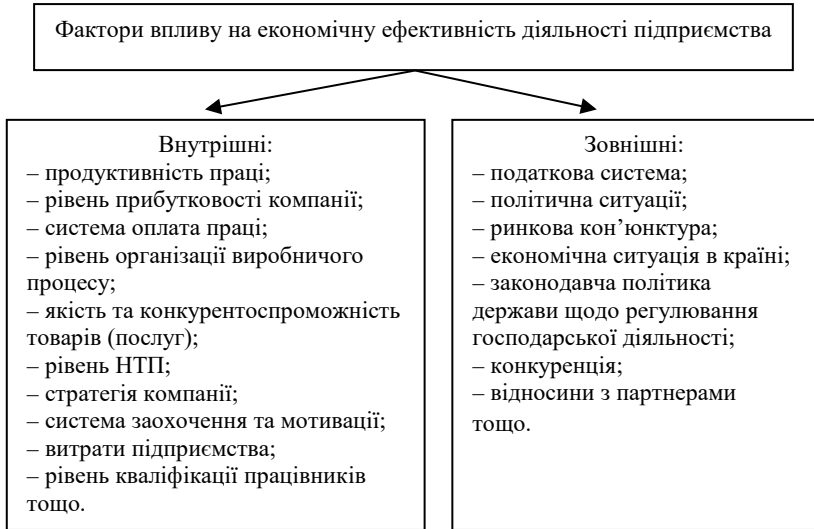

Рис. 1. Фактори впливу на економічну ефективність діяльності підприємства

Джерело: розроблено авторами

На кожному етапі існують різноманітні види ризиків, які необхідно врахувати та оптимізувати їхній рівень, що надасть змогу приймати ефективніші рішення з меншими витратами ресурсів та вищою ймовірністю їхньої реалізації, це дозволить підвищити рівень економічної ефективності діяльності підприємства.

Відмітимо, що у процесі ефективної діяльності підприємства найвагомішими ресурсами виступають матеріальні та інтелектуальні ресурси. Без матеріальних ресурсів не можливо запустити в роботу будь-яке підприємство, а без інтелектуальних ресурсів підприємство теж не зможе функціонувати. На інтелектуальні ресурси потрібно робити чи не малий акцент, адже від накопичених знань, ідей, концепцій, інформації, а також людських ресурсів залежить успішне функціонування підприємства. Саме людські ресурси становлять фундамент економічної ефективності діяльності підприємства та є рушійною силою, вони містять такі елементи, як винахідницька активність, освіта, рівень кваліфікації, вміння та навички, досвід, рівень загальної культури тощо.

Тому, працівників потрібно постійно мотивувати, тобто створити умови праці та забезпечити стимули для працівників з метою ефективного управління споживчим капіталом. Під мотивацією розуміємо сукупність мотивуютьчих факторів і процесів, що забезпечують виникнення у людей спонукання до досягнення необхідних цілей [3, с. 90].

Для досягнення поставлених цілей розроблені умови, відповідно до яких необхідно організувати діяльність працівників.

1. Різноманітність роботи. Робота повинна вимагати різноманітних дій під час її виконання, використовувати різні навички, таланти та уміння працівників, для того щоб працівникові не було нудно та щоб можна було навчитися чомусь новому, реалізувати свій потенціал. Якщо робота передбачає використання цінних якостей працівників, то це стимулює його до навчання та розвитку.

2. Важливість роботи. Розуміння своєї важливості та виконуваної роботи тісно пов'язано з системою цінностей працівника. Донесення виключної ролі приводить до зростання ефективності праці та задоволеності працівника (працівник відчуває себе потрібним та цінним, це мотивує його працювати ще краще та досягати більших результатів).

3. Цілісність роботи. Працівник повинен чітко бачити мету своєї роботи та її результати на кожному етапі від початку до кінця виробничого циклу.

4. Зворотний зв'язок. Працівник повинен мати можливість звернутися до верхньої ланки управління із пропозиціями чи рекомендаціями щодо покращення виробничого процесу, коригування своєї діяльності тощо, та залучення працівників до управлінських функцій. Також він повинен володіти повною інформацією про результати своєї діяльності.

5. Автономія працівника. Працівник повинен володіти оптимальним рівнем свободи у плануванні графіка та алгоритму виконання своїх обов'язків.

6. Справедлива винагорода та соціальний пакет. Справедлива винагорода за здійснену роботу і соціальний пакет стимулює до подальших дій та підвищує ефективність праці. Праця має бути

справедливо оцінена та відповідати рівню зарплати європейських країн, а також повинен надаватися соціальний пакет (наприклад: лікування і медичне обслуговування, відпочинок і спорт, харчування, оплата житла, надання матеріальної допомоги, проїзний квиток і т.д.)

Так як головною метою промислового підприємства, що формує чи удосконалює систему управління споживчим капіталом, є задоволення потреб споживачів кращим, ніж конкуренти, способом, утримання постійних клієнтів та зростання ефективності співпраці з економічними контрагентами, розвиток та підвищення ефективності споживчого капіталу, потрібно створювати відповідні відділи підприємства в системі управління ефективною діяльністю підприємства. Наприклад: відділ збуту; відділ маркетингу; відділ по роботі зі споживачами; відділ по роботі з ключовими клієнтами.

Також, запорукою довгострокового успіху є використання передового досвіду високорозвинених країн світу за рахунок формування конкурентних переваг, а також наявність стратегічних ресурсів, які визначають стійкість компанії у ринковому середовищі.

У процесі формування та підтримки високого рівня економічної ефективності підприємства не потрібно забувати, що саме клієнти є запорукою отримання доходів підприємством та його фінансової міцності та стійкості. Тому, потрібно шукати якомога більше шляхів залучення нових клієнтів (наприклад через маркетингові комунікації), зміни в організаційній системі (управління, принципи обслуговування клієнтів, комунікації тощо), підвищення продуктивності праці через модернізація бізнес-процесів.

На основі вищесказаного, для того щоб підприємство ефективно функціонувало розроблено механізм забезпечення економічної ефективності діяльності підприємства, який представлений в табл. 1.

Таким чином, ефективність господарської діяльності підприємства – це властивість і здатність підприємства формулювати і досягати своїх цілей з урахуванням впливу зовнішніх чинників і використання внутрішніх умов функціонування, використовуючи всі наявні ресурси та засоби, орієнтуючись на розв'язання соціальних, екологічних, бюджетних та інших проблем як суспільства, так і підприємства за встановленого співвідношення витрат і результатів.

Таблиця 1

**Забезпечення економічної ефективності діяльності підприємства
у відповідності до її функціональних складових**

Складові економічної ефективності	Заходи зміцнення економічної ефективності
Фінансова	постійна система амортизаційних відрахувань; контроль над дотриманням строків кредитування; контроль над рівнем та своєчасним погашанням дебіторської заборгованості.
Технологічна	переоснащення обладнання; впровадження передового світового досвіду; використання лізингу; створення нових виробничих потужностей.
Ресурсна	підвищення продуктивності праці; підвищення ресурсовіддачі та рентабельності виробництва.
Соціальна	підвищення рівня кваліфікації працівників; високий рівень заробітної плати; соціальний пакет; залучення працівників до управлінських функцій.

Тому, основна мета власників і менеджерів компанії повинна базуватися та орієнтуватися на постійний контроль рівня економічної ефективності підприємства та націлена на його підвищення, а також потрібно своєчасно та точно визначати основні фактори, що впливають на ефективність діяльності підприємства, а потім з отриманої інформації формувати висновки та планувати подальший перебіг дій.

Список використаних джерел:

1. Говорушко Т.А. Управління ефективністю діяльності підприємств на основі вартісно-орієнтованого підходу: монографія / Т.А. Говорушко, Н.І. Клімаш. – К. : Логос, 2013. – 85 с.
2. Ковальчук І.В. Економіка підприємства : навч. посіб. / І.В. Ковальчук. – К. : Знання, 2008. – 697 с.
3. Кузьмин А.Н. Анализ применимости основных методов оценки интеллектуального капитала для инновационного предприятия / А.Н. Кузьмин, Е.М. Кузьмина // Економічний простір. – 2008. – № 15. – 90 с.